

Datum
2023-12-11

Vårt diarienummer
15/2023

Vår handläggare
Flemming Kristensen

Till: Socialdepartementet - s.remissvar@regeringskansliet.se och s.sl@regeringskansliet.se

Svenska Diabetesförbundets synpunkter på:

Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27 (S2023/02604)

Svenska Diabetesförbundet företräder personer med diabetes, i alla åldrar och alla typer av diabetes, samt dessa personers familjer och närstående som också påverkas av sjukdomen. Vi har med vår 80-åriga historia en bred erfarenhet av och kunskap om hur livet med diabetes ser ut. Vi stöttar personer med diabetes samt deras anhöriga genom hela livet i olika situationer och faser. Våra drygt 20 000 medlemmar finns i hela landet, där vi är nära medlemmarna bland annat via över de 90 region- och lokalföreningarna som tillsammans utgör Svenska Diabetesförbundet.

Det beräknas finnas upp mot 600 000 personer med diabetes i Sverige idag, varav cirka 10 procent lever med diabetes typ 1 och runt 85–90 procent med diabetes typ 2. Diabetes är en kronisk sjukdom som personen lever med från insjuknandet och under hela livet. Sjukdomen kräver kontinuerlig uppmärksamhet, kontroll samt löpande bedömning och analys av situationen genom avancerad egenvård. Risken att personer med diabetes över tid drabbas av komplikationer och följsjukdomar är stor. Dagligen dör 5–6 personer i Sverige där diabetes är den underliggande dödsorsaken.¹

Sammanfattning

Svenska Diabetesförbundet vill i första hand vara tydliga med, att vi ställer oss bakom det remissvaret som Funktionsrätt Sverige inkom med i slutet av november.² I det följande kommer vi därför ganska kortfattat framföra ett par enstaka kompletteringar och våra mer övergripande ståndpunkter när det gäller digital vård som en del av den samlade svenska hälso- och sjukvården.

Vi företräder personer med en allvarlig kronisk sjukdom, och personer med diabetes går inte till vården för att bli botade men för att få hjälp och stöd så de kan uppnå en så bra hälsa och livskvalitet så möjligt samt undvika allvarliga komplikationer. Detta innebär, att tillgänglighet och kontinuitet är särskilt viktigt för personer med diabetes, vilket är områden som vår senaste Diabetesbarometer visar är eftersatta områden.³ Med detta avstamp har vi följande ingångar när det gäller digital vård:

- Det är särskilt viktigt för personer med en kronisk sjukdom att träffa sina vårdgivare i det verkliga livet för att kunna bygga upp ett förtroende för dessa personer som är avgörande för egenvården.
- Det slutliga beslutet om huruvida besöket ska vara fysiskt eller digitalt ska ligga på patienten, som ska få bestämma hur hen vill ha det även om vårdgivaren bedömer att digital vård är lämpligt.
- Den digitala vården rymmer en potential för att bidra till en mer tillgänglig vård och även ekonomiska och tidsmässiga besparingar, men bör enbart vara ett komplement till fysiska vårdbesök samt integreras tydligt i det övriga hälso- och sjukvårdssystemet så inte kontinuiteten blir lidande.

¹ Svenska Diabetesförbundet (2022): *Diabetes*: <https://www.diabetes.se/diabetes/> [Använd: 2023-12-07]

² Funktionsrätt Sverige (2023): [funktionsratt-sverige.pdf \(regeringen.se\)](#) [Använd: 2023-12-07]

³ Svenska Diabetesförbundet (2023): ["Diabetesbarometern 2023 – lång väg till god och nära vård"](#) [Använd: 2023-12-07]

- Digitala tjänster ska utformas så de är tillgänglighetsanpassade med hänsyn till individuella fysiska kognitiva, sociala, kulturella, och ekonomiska förutsättningar eller bakgrund. Personer får inte uteslutas från vård utan det måste finnas olika sätt att komma i kontakt med vården för att få hjälp.

- Digitala vårdtjänster och vårdbesök måste integreras bättre i den övriga hälso- och sjukvården, så dessa främjar kontinuitet och vårdsamordning vilket är en särskilt stor utmaning i primärvården.

- Ersättningsystemen i hälso- och sjukvården, inklusive de som omger digitala vårdgivare, bör utformas så de främjar en sammanhållen vård präglad av kontinuitet utifrån individens vårdbehov.

10.4 Skyldighet att erbjuda patienter distanskontakter

Förslag: Regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt.

Svenska Diabetesförbundets kommentarer: Vi bifaller förslaget. Det kan exempelvis underlätta för personer som har lång resväg till vården, eller som tillfälligt befinner sig på annan ort – ofta yngre personer som studerar – men önskar att vara kvar på sin gamla mottagning/vårdcentral. Samtidigt vill vi understryka att vår bild är, att det fortfarande är en ganska lång väg att gå om sjukvården ska klara av att genomföra digitala vårdbesök på ett bra sätt. Detta förslag kan bidra till att utvecklingen går åt rätt håll på detta område, vilket kräver både kunskap och resurser.

10.6 Patienten ska betala hemregionens patientavgift

Förslag: Vid utomlänsvård som sker genom distanskontakt ska patienten betala de vårdavgifter som tillämpas i patientens hemregion

Svenska Diabetesförbundets kommentarer: Vi vill särskilt lyfta vikten av – i likhet med Funktionsrätt Sverige – att inte patienter drivs att söka digital utomlänsvård enbart på grund av patientavgiftens storlek, om två digitala vårdgivare är likvärdiga.

Svenska Diabetesförbundet anser att patientavgifterna inom vården ska vara låga och lika över hela landet. Ett skäl till det är, att när vi i början av 2023 genomförde en studie av området bland medlemmar i Svenska Diabetesförbundet⁴ framkom det, att 15 procent under år 2022 hade haft svårt att klara av kostnaderna kopplade till diabetes.

I denna grupp på 15 procent uppgav över hälften att det påverkade deras förmåga sköta egenvården negativt. I samma grupp svarade fyra av tio att de har avstått från vårdinsatser såsom läkarbesök, eller inköp av hjälpmedel för egenvård eller läkemedel.⁵

Johanneshov dag som ovan

Björn Ehlin
Förbundsordförande

Flemming Kristensen
Ansvarig utredning och påverkan

⁴ 3 463 personer med diabetes medverkade i undersökningen under februari 2023, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 38,4 procent.

⁵ Svenska Diabetesförbundet (2023): "[Personer med diabetes om kostnader till följd av att leva med en kronisk sjukdom – medlemsundersökning från Svenska Diabetesförbundet](#)" [Använd: 2023-12-07]